

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови Одеської обласної
державної адміністрації

_____ Л. А. Варавва

«02» 04 2010 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший заступник голови Одеської
обласної ради

_____ М. А Тіндюк

«02» 04 2010 р.

Реалізація пілотного проекту впровадження технологій електронного
урядування в Одеській області

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на створення автоматизованої інформаційної системи обміну електронними
документами
(Шифр АІС «е-Урядування» - ТЗ)

ПОГОДЖЕНО

Завідувач сектором інформаційно-
комп'ютерного забезпечення
Одеської обласної державної
адміністрації

_____ О. В. Якімова

«01» 04 2010 р.

ПОГОДЖЕНО

Директор КП «Обласний
інформаційно-аналітичний центр»

_____ А. М. Тиндюк

«01» 04 2010 р.

Одеса

2010

Зміст

1	Загальні відомості.....	3
2	Призначення та цілі розробки	4
3	Характеристика об'єкту автоматизації.....	4
3.1	Концептуальний принцип здійснення електронної взаємодії АСД	5
3.2	Загальні принципи побудови та функціонування автоматизованої інформаційної системи «е-Урядування».....	5
3.2.1	Загальні принципи побудови СЗЕП.....	5
3.2.2	Процедура здійснення обміну електронними документами	6
4	Вимоги до системи	7
4.1	Вимоги до системи у цілому	7
4.2	Основні вимоги до АСД.....	8
4.2.1	Вимоги до транспортної системи АІС «е-Урядування»:.....	9
4.2.2	Вимоги до поштового сервера:	9
4.2.3	Вимоги до приймального шлюзу ОВВ:.....	10
4.2.4	Вимоги до поштового клієнта:	10
4.2.5	Вимоги до реалізації захисту інформації:	11
4.2.6	Вимоги до режимів функціонування системи:	12
4.2.7	Вимоги до патентної чистоти:	13
4.2.8	Вимоги до експлуатації, технічного обслуговування, ремонту і зберігання компонентів системи:.....	13
4.2.9	Вимоги до кваліфікації персоналу:.....	13
4.2.10	Вимоги до надійності роботи АІС «е-Урядування»:.....	13
4.2.11	Вимоги до безпеки експлуатації:	14
4.2.12	Вимоги до реалізації архітектурних принципів системи:	14
4.2.13	Вимоги до організації функціонування системи:.....	14
4.2.14	Вимоги методичного забезпечення	15
5	Склад і зміст робіт зі створення системи	15
6	Порядок контролю і приймання системи.....	18
7	Вимоги до складу і змісту робіт з підготовки об'єкту автоматизації до введення системи в експлуатацію	19
8	Вимоги до документування	19

1 Загальні відомості

Найменування завдання: Створення автоматизованої інформаційної системи обміну електронними документами у рамках реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування.

Умовне позначення системи: АІС «е-Урядування». Також в документі використовується наступні найменування: система, автоматизована інформаційна система (АІС).

Підстави для впровадження: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 р. №360-р «Питання реалізації пілотного проекту щодо впровадження технологій електронного урядування», наказ Держкомінформатизації від 31.03.2010 р. №22 «Про затвердження плану заходів з реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування».

Замовник: Одеська обласна державна адміністрація, Одеська обласна рада.

Виконавець робіт: КП «Обласний інформаційно-аналітичний центр».

Термін виконання робіт: 01.04.2010 р.- 31.12.2010 р.

Джерело фінансування: Створення АІС «е-Урядування» здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, передбачених для утримання розпорядників бюджетних коштів, що забезпечують реалізацію пілотного проекту, грантів міжнародних організацій та інших джерел.

Технічне завдання розроблене відповідно до ГОСТ 34.602-89.

Перелік умовних позначень та скорочень

Позначення	Опис
АІС	Автоматизована інформаційна система
АЦСК	Акредитований центр сертифікації ключів
БД	База даних
ОВВ	Орган виконавчої влади
ЛОМ	Локальна обчислювальна мережа
ЕЦП	Електронний цифровий підпис
АСД	Автоматизована система діловодства
КСЗІ	Комплексна система захисту інформації
ПЕОМ	Персональна електронна обчислювальна машина
ПЗ	Програмне забезпечення

СПЗ	Спеціалізоване програмне забезпечення
ТЗ	Технічне завдання
СЗЕП	Система захищеної електронної пошти

2 Призначення та цілі розробки

Призначення АІС «е-Урядування»: АІС «е-Урядування» є засобом інформатизації та призначена для здійснення захищеного обміну електронними документами між учасниками пілотного проекту та надання адміністративних послуг засобами електронної пошти.

Цілі створення системи: АІС «е-Урядування» створюється з метою впровадження технологій електронного урядування в державному управлінні та підвищення ефективності з надання адміністративних послуг в електронному вигляді.

Створення АІС «е-Урядування» має метою забезпечення:

- скорочення фінансових і організаційних витрат на здійснення міжвідомчої кооперації шляхом здійснення електронного документообігу та застосування електронних форм взаємодії ОВВ на основі адміністративних регламентів, розроблених відповідно до чинного законодавства;
- електронної взаємодії ОВВ з користувачами адміністративних послуг;
- уніфікації процесів (адміністративних регламентів) надання електронних адміністративних послуг ОВВ;
- уніфікації структур даних електронної взаємодії органів виконавчої влади та бізнесу і населення;
- прискорення проходження запитів і реакції на звернення громадян до ОВВ;

Головними стратегічними напрямками при вирішенні технічних та організаційних питань щодо впровадження АІС «е-Урядування» має бути максимальне використання наявної телекомунікаційної інфраструктури ОВВ і, при необхідності, її реформування для забезпечення надійного та захищеного обміну електронними документами.

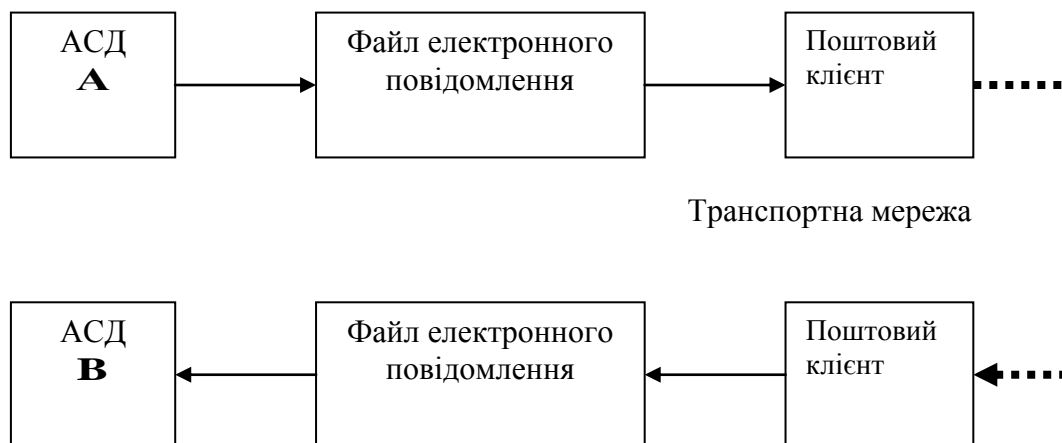
3 Характеристика об'єкту автоматизації

Об'єктом автоматизації є електронні інформаційні системи суб'єктів взаємодії як складові АІС «е-Урядування», що здійснюють обмін відкритою і конфіденційною інформацією.

3.1 Концептуальний принцип здійснення електронної взаємодії АСД

Обмін даними будується на основі обміну електронними повідомленнями в XML-форматі при цьому учасники взаємодії виступають відправниками або одержувачами таких повідомлень.

Узагальнена архітектура взаємодії різних АСД може бути представлена у вигляді:

Ключовим елементом цієї архітектури є Файл електронного повідомлення, що формується системою АСД, інтерпретується поштовим клієнтом і може бути автоматично оброблений АСД іншого типу.

Формат електронного повідомлення визначений Технічними специфікаціями форматів електронних повідомлень при організації обміну електронними документами в органах виконавчої влади, що затверджені наказом Держкомінформатизації від 16.03.2010 р. №16 (далі – формати даних).

3.2 Загальні принципи побудови та функціонування автоматизованої інформаційної системи «е-Урядування»

3.2.1 Загальні принципи побудови СЗЕП

Топологія мережі зв'язку СЗЕП електронного документообігу побудована на основі архітектури клієнт/сервер. Для забезпечення швидкої та гарантованої доставки електронної пошти, електронне листування абонентів СЗЕП здійснюється в межах єдиного поштового серверу.

Поштовий сервер СЗЕП функціонує у режимі прийому та надсилання виключно поштових повідомлень з електронним цифровим підписом. Поштовий сервер СЗЕП та поштовий клієнт абонента СЗЕП налагоджуються у режим роботи антивірусного контролю всієї вхідної та вихідної кореспонденції та здійснення взаємної (клієнт-сервер) посиленої автентифікації при отриманні та відправці поштових повідомлень.

При надходженні до поштової скриньки абонента поштового повідомлення з електронним цифровим підписом та запитом підтвердження

доставки поштовий сервер автоматично формує та надсилає відправнику підтвердження (квитанцію) про доставку з позначкою часу та електронним цифровим підписом поштового серверу СЗЕП, що містить відправлене повідомлення.

Відхилення поштовим сервером СЗЕП поштового повідомлення, що надійшло на адресу абонента здійснюється у разі:

- відсутності електронного цифрового підпису;
- зараження вірусом.

Відхилення абонентом поштового повідомлення, що надійшло на його адресу здійснюється у разі:

- зараження вірусом;
- негативного результату перевірки на цілісність і справжність накладеного на нього електронного цифрового підпису;
- надходження не за призначенням.

Для приймання електронної пошти в органах ОВВ встановлюється спеціально призначений приймальний шлюз. Приймальний шлюз виконується у вигляді двох ПЕОМ, що працюють в різних інформаційних мережах і фізично не з'єднані між собою, та на яких встановлено поштовий клієнт.

Перенесення інформації між ПЕОМ приймального шлюзу здійснюється за допомогою магнітних носіїв інформації. Перша ПЕОМ приймального шлюзу має безпосереднє підключення до мережі Internet з постійно діючою IP-адресою та призначена:

- для прийому/відправки електронних повідомлень від/до ОВВ-учасників пілотного проекту;
- здійснення первинної перевірки автентичності клієнтів (ОВВ);
- забезпечення перенесення інформації до вихідної скриньки Unix для передачі її другій ПЕОМ приймального шлюзу ОВВ.

Друга ПЕОМ приймального шлюзу призначена:

- для імпортування/експортування електронних повідомлень від/до ОВВ-учасників пілотного проекту;
- здійснення ідентифікації клієнтів (ОВВ);
- розшифрування листів та забезпечення обробки поштових повідомлень, формування листів – квитанцій та перенесення їх до вихідної скриньки Unix для передачі її до першої ПЕОМ приймального шлюзу ОВВ.

3.2.2 Процедура здійснення обміну електронними документами

Файл електронного повідомлення формується АСД ОВВ. Якщо документ містить конфіденційну інформацію АСД виконує його зашифрування. Для відправки файлу електронного повідомлення АСД викликає поштовий клієнт СЗЕП. Файл електронного повідомлення надсилається на електронну адресу ОВВ зашифрованим та підписаним

поштовим повідомленням з позначкою часу та запитом підтвердження доставки.

Отримавши поштове повідомлення поштовий клієнт перевіряє ЕЦП, розшифровує листа, вилучає приєднаний файл електронного повідомлення та передає його АСД на обробку разом з даними електронного цифрового підпису (справжність підпису, позначка часу, фінансові обмеження використання відкритого ключа ЕЦП та ін.).

Органи виконавчої влади, господарюючі суб'єкти різних форм власності і громадяни повинні взаємодіяти між собою шляхом надання різного роду послуг в електронному вигляді з використанням АІС «е-Урядування»:

- надання послуги органом виконавчої влади - органам виконавчої влади;
- надання послуги органом виконавчої влади - господарюючим суб'єктам;
- надання послуги органом виконавчої влади - громадянам;

Технологічні рішення АІС «е-Урядування» повинні забезпечувати автоматизацію надання адміністративних послуг двосторонньої взаємодії, що передбачають ідентифікацію сторін електронної взаємодії і надання яких не потребує безпосередньої участі держслужбовців та полягає у формуванні запиту до бази даних органу виконавчої влади і отриманні відповіді бази даних.

Технологічні рішення, що використовуються в АІС «е-Урядування» для організації електронної взаємодії, повинні надавати можливість їх застосування для:

- надання послуги господарюючим суб'єктом - господарюючим суб'єктам;
- надання послуги господарюючим суб'єктом - громадянам;

4 Вимоги до системи

4.1 Вимоги до системи у цілому

АІС «е-Урядування» повинна забезпечувати:

- захищений та гарантований обмін електронними документами між ОВВ;
- захищену взаємодію ОВВ з користувачами адміністративних послуг з ідентифікацію сторін електронної взаємодії;
- виконання трансакцій «запит-відповідь» через повідомлення електронної пошти з метою наповнення даними БД ОВВ або отримання інформації із БД ОВВ;
- відкритість системи до нарощування на рівні нових задач та користувачів;
- високу ступінь надійності і готовності системи;

- простоту і зручність її використання працівниками, що пройшли навчання.

Мережа зв'язку АІС «е-Урядування» повинна бути побудована на основі архітектури клієнт/сервер та передбачати створення в ОВВ спеціально призначеного приймального шлюзу, що забезпечує фізичне відокремлення від глобальної мережі Інтернет ЛОМ ОВВ, а також окремих електронних обчислювальних машин, на яких обробляють або зберігають інформацію з обмеженим доступом, відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 12.05.2002 № 522 «Про затвердження Порядку підключення до глобальних мереж передачі даних».

Для створення шаблонів форм запитів до БД ОВВ (кард-файлів) повинна використовуватися мова розмітки HTML. Електронна взаємодія користувачів послуг з БД ОВВ повинна здійснюватись на основі обміну даними у XML-форматі.

Місце встановлення та монтаж технічних засобів АІС «е-Урядування» повинні відповідати нормам та вимогам до розміщення обладнання електроустановок з урахуванням вимог ПУЕ-87.

4.2 Основні вимоги до АСД

АСД повинна задовольняти таким загальним вимогам:

- відповідати технічним умовам на системи автоматизації діловодства та електронного документообігу органів виконавчої влади ТУ У 30.0-33240054-001:2005;
- функціонально забезпечувати процес ведення діловодства з дотриманням вимог Примірної інструкції з діловодства в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженою постановою КМУ № 1153 від 17 жовтня 1997 року, та Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 р. №1453;
- підтримувати формат електронних повідомлень відповідно до Технічних специфікацій форматів електронних повідомлень при організації обміну електронними документами в органах виконавчої влади для забезпечення взаємодії з автоматизованими системами діловодства інших органів виконавчої влади;
- використовувати програмний інтерфейс Simple MAPI для взаємодії з поштовою системою.
- використовувати API (Application Programming Interface - інтерфейс прикладного програмування) - набір криптофункцій високого рівня для взаємодії з засобом криптографічного захисту інформації та ЕЦП.

4.2.1 Вимоги до транспортної системи АІС «е-Урядування»:

Для здійснення електронного документообігу в АІС «е-Урядування» використовується система захищеної електронної пошти органів виконавчої влади, яка є транспортною системою АІС «е-Урядування».

СЗЕП повинна:

- базуватися на протоколах POP (Post Office Protocol), SMTP (Simply Mail Transfer Protocol), IMAP (Interactive Mail Access Protocol);
- побудована за архітектурою «клієнт-сервер» з використанням засобів, що забезпечують конфіденційність, цілісність та автентичність поштових повідомлень;
- забезпечувати захищений документообіг між ОВВ та користувачами адміністративних послуг;
- передбачати можливість використання для здійснення ОВВ загального діловодства;
- забезпечувати електронну взаємодію ОВВ (обмін електронними поштовими повідомленнями) у межах єдиного поштового серверу.

Телекомунікаційні мережі загального користування, зокрема мережа Інтернет, повинні використовуватися виключно для транспортування інформації з обмеженим доступом з дотриманням вимог чинного законодавства в галузі захисту інформації.

4.2.2 Вимоги до поштового сервера:

Поштовий сервер повинен виконувати усі стандартні функції поштового серверу та додатково здійснювати:

- взаємну (клієнт-сервер) посилену автентифікацію на відправку та прийом поштових повідомлень;
- антивірусний контроль всієї вхідної кореспонденції, що надходить на поштову скриньку ОВВ;
- автоматичне формування підтвердження (квитанції) про доставку поштового повідомлення до поштової скриньки. Накладання ЕЦП на квитанцію повинно здійснюватись апаратними засобами, що мають позитивний експертний висновок за результатами державної експертизи у сфері криптографічного захисту інформації. Квитанція про доставку поштового листа має містити безпосередньо саме повідомлення;
- взаємодію з АЦСК для формування позначок часу при накладенні ЕЦП на квитанцію про доставку поштового повідомлення;
- налагодження у режим роботи на прийом виключно поштових повідомлень, що мають ЕЦП;
- протоколювання подій отримання/надсилання поштових повідомлень.

4.2.3 Вимоги до приймального шлюзу ОВВ:

Приймальний шлюз повинен забезпечити:

- фізичне розмежування мереж, що працюють у різних інформаційних середовищах;
- прийом засобами електронної пошти електронних повідомлень та запитів до БД ОВВ з проведенням ідентифікації відправника;
- перенесення інформації, що циркулює в різних інформаційних середовищах, за допомогою зовнішніх носіїв;
- проведення автоматизованої обробки електронних повідомлень та запитів до БД ОВВ;
- відправку відповіді БД ОВВ клієнту, що здійснив запит;
- адміністрування системи приймання та обробки запитів до БД ОВВ (проведення транзакцій «запит-відповідь»).

4.2.4 Вимоги до поштового клієнта:

Поштовий клієнт повинен виконувати усі стандартні функції поштової програми та додатково забезпечувати:

- підтримку інтерфейсу взаємодії з модулем електронної взаємодії, що здійснює формування транспортних повідомлень у відповідності до форматів даних;
- створення форм запитів до БД (кард-файлів);
- формування поштових повідомлень, що містять запит до віддаленої бази даних у форматі, що заданий адміністратором БД за допомогою кард-файлу;
- використання довідників при заповненні форм запитів до БД;
- проведення камеральної перевірки запитів до БД, що призначені для подання звітності до ОВВ;
- автозаповнення запиту до БД даними із файлу, що створений іншими програмами (файл формату XML або текстовий файл, що містить строку запиту формату RFC1866);
- взаємну (клієнт-сервер) посилену автентифікацію при отриманні та відправці поштових повідомлень;
- антивірусний контроль всієї вхідної та вихідної кореспонденції;
- криптографічний захист поштових повідомлень з використанням механізмів ЕЦП та шифрування;
- збереження особистих ключів ЕЦП та шифрування на захищених носіях ключових даних;
- фільтрацію (сортування) вхідної кореспонденції за визначеними правилами;
- моніторинг дій користувачів;
- резервне копіювання налаштувань поштової програми та поштової бази.

4.2.5 Вимоги до реалізації захисту інформації:

Проблема забезпечення інформаційної безпеки АІС «е-Урядування» є комплексною і для її розв'язку необхідно поєднання наступних заходів:

- законодавчих (розробка нормативних актів, стандартів тощо, спрямованих на створення розумів функціонування та користування АІС «е-Урядування»);
- адміністративних та організаційних (охорона систем мережі, особливо систем керування, підбір та контроль діяльності персоналу, причетного до створення АІС «е-Урядування»);
- програмно-технічних (використання спеціальних апаратних і програмних засобів, що запобігають або ускладнюють несанкціонований доступ до елементів мережі та до інформації, перевірка відповідності вимогам технічного захисту обладнання, використовуваного в АІС «е-Урядування»).

Інформаційна безпека АІС «е-Урядування» базується на реалізації наступних основних принципів:

- централізованого управління системою;
- послідовність рубежів безпеки;
- адекватність та ефективність захисту;
- збереження захисту при відмові частин системи;
- захист засобів безпеки;
- безперервність захисту;
- невидимість захисту.

Комплексна система захисту інформації

КСЗІ встановлюється у всіх ОВВ, які використовують АІС «е-Урядування», та повинна реалізовувати політику безпеки, що встановлена в ОВВ для роботи з інформацією з обмеженим доступом. Загальний порядок створення КСЗІ повинен відповідати вимогам НД ТЗІЗ.7-003-2005. Комплекс засобів захисту інформації від несанкціонованого доступу в КСЗІ повинен реалізовувати наступний функціональний профіль безпеки: КА-2, КВ-1, ЦД-2, ЦА-2, ЦО-1, ЦВ-2, ДР-1, ДС-1, ДЗ-2, ДВ-2, НР-2, НИ-2, НК-1, НО-2, НЦ-1, НТ-1, НВ-1, НА-2, НП-2, де згідно з НД ТЗІ 2.5-004-99:

Позначення	Опис
КА-2	- базова адміністративна конфіденційність
КВ-1	- мінімальна конфіденційність при обміні
ЦД-2	- базова довірча цілісність
ЦА-2	- базова адміністративна цілісність
ЦО-1	- обмежений відкат
ЦВ-2	- базова цілісність при обміні

ДР-1	- квоти
ДС-1	- стійкість при обмежених відмовах
ДЗ-2	- обмежена гаряча заміна
ДВ-2	- автоматизоване відновлення
НР-2	- захищений журнал
НИ-2	- одиночна ідентифікація і автентифікація
НК-1	- однонаправлений канал
НО-2	- розподіл обов'язків
НЦ-1	- КЗЗ з контролем цілісності
НТ-1	- самотестування за запитом
НВ-1	- автентифікація вузла
НА-2	- автентифікація відправників
НП-2	- автентифікація отримувача

КСЗІ повинна мати атестат відповідності вимогам нормативних документів України у сфері захисту інформації. Засоби криптографічного захисту інформації, що використовуються в АІС «е-Урядування», повинні мати сертифікат відповідності або позитивний експертний висновок на відповідність вимогам нормативних документів України у сфері криптографічного захисту інформації.

КСЗІ АІС «е-Урядування» створюється за окремим технічним завданням.

Вимоги до автентифікації користувачів (ОВВ). Для забезпечення механізму посиленої автентифікації при отриманні та відправці поштових повідомлень використовується протокол MUTUAL-CRAM-GOST. Автентифікація здійснюється обоюдно: поштовий сервер засвідчується в автентичності клієнта, клієнт засвідчується в автентичності сервера.

Вимоги до автентифікації клієнтів (користувачів послуг). Для ідентифікації особи (клієнта), яка підписала та відправила поштове повідомлення або запит до БД ОВВ, повинен використовуватися ЕЦП клієнта та його адреса e-mail (враховуючи її унікальність), яка у свою чергу повинна бути обов'язковим атрибутом сертифіката відкритого ключа ЕЦП клієнта. Перевірка приналежності даних запиту до БД ОВВ, що надіслані особою до ОВВ, повинна здійснюватись шляхом порівняння даних про особу, що містяться у запиті до БД ОВВ, з даними про особу, що зберігаються у БД ОВВ.

4.2.6 Вимоги до режимів функціонування системи:

АІС «е-Урядування» повинна мати можливість роботи локально, з видаленими користувачами (ОВВ), спільно з іншими інформаційними системами.

4.2.7 Вимоги до патентної чистоти:

Робота компонент АІС «е-Урядування» повинна здійснюватися на ліцензійних копіях загальносистемного та прикладного програмного забезпечення.

4.2.8 Вимоги до експлуатації, технічного обслуговування, ремонту і зберігання компонентів системи:

Вимоги по експлуатації, технічному обслуговуванню, ремонту і зберігання повинні відповідати вимогам, що пред'являються до експлуатації, технічного обслуговування, ремонту і зберігання комплексу технічних засобів, на якому розміщуються програмні компоненти системи.

4.2.9 Вимоги до кваліфікації персоналу:

Всі користувачі АІС «е-Урядування», перед початком роботи в системі повинні володіти наступними навиками і знаннями:

- експлуатація персонального комп'ютера і периферійного устаткування;
- робота з основним системним програмним забезпеченням: властивості і налаштування операційної системи, файлова система, введення і виведення даних;
- робота з офісним програмним забезпеченням, зокрема з поштовим клієнтом;
- розумінням загальних принципів використання інформації, її пошуку і зберігання;
- розумінням загальних принципів захисту інформації.

Адміністратори АІС «е-Урядування», повинні володіти наступною кваліфікацією:

- налаштування, установка серверною і клієнтською операційних систем Windows;
- налаштування і експлуатація офісних застосувань;
- установка, налаштування, забезпечення резервування і відновлення даних, експлуатація СУБД та АСД, що встановлені в ОБВ;
- установка, налаштування і експлуатація програмних засобів АІС «е-Урядування»;
- розуміння інформаційних потоків в ОБВ.

4.2.10 Вимоги до надійності роботи АІС «е-Урядування»:

АІС «е-Урядування» повинна забезпечити збереження інформації та містити засоби відновлення роботи системи:

- при аваріях та перебоях у системах енергопостачання;
- при аваріях (несправностях) та відмові серверів, робочих станцій та мереженого обладнання;
- при появі комп'ютерних вірусів в обчислювальній мережі.

4.2.11 Вимоги до безпеки експлуатації:

- технічні засоби АІС «е-Урядування» повинні забезпечувати справне цілодобове її функціонування в нормальних кліматичних умовах, в закритих приміщеннях категорії УХЛ4.2, без постійної присутності персоналу при температурі та відносній вологості навколишнього середовища, визначених для персональної обчислювальної техніки, відповідно заданим вимогам до надійності і достовірності згідно з ГОСТ 15150-80;
- експлуатація технічних та програмних засобів АІС «е-Урядування» має здійснюватися цілодобово без перерви, з застосуванням автоматичного резервного джерела живлення при аварійності електропостачання, працездатність апаратури повинна автоматично відновлюватися;

4.2.12 Вимоги до реалізації архітектурних принципів системи:

В АІС «е-Урядування» необхідно забезпечити реалізацію наступних архітектурних принципів:

1. **Функціональна масштабованість.** Можливість організації розподілених рішень, що дозволить нарощувати систему за рахунок підключення віддалених користувачів (ОВВ).
2. **Територіальна масштабованість.** Введення в дію на необмеженому числі ОВВ.
3. **Корпоративність.** Забезпечення захищеного доступу користувача (відповідно до адміністративних регламентів) до необхідних даних.
4. **Гнучкість.** Відсутність необхідності переналадження системи при структурній реорганізації ОВВ. Вдосконалення управлінських процесів не повинне приводити до зупинки системи.
5. **Відвертість.** Наявність інтерфейсів прикладного програмування, що дозволяють ОВВ - користувачам системи створювати нові застосування і організовувати обмін даними з власними системами.
6. **Захищеність.** Наявність криптографічних засобів захисту інформації і електронного цифрового підпису. Система повинна здійснювати доступ користувача до тих або інших потоків, функцій, завдань і налаштувань автоматизованої системи управління процесами відповідно до адміністративних регламентів.
7. **Інтегрованість.** Можливість створення комплексних рішень, інтегруючих дані зовнішніх застосувань шляхом створення шлюзів між зовнішніми застосуваннями або зовнішньою базою даних і системою.

4.2.13 Вимоги до організації функціонування системи:

Регламент функціонування АІС «е-Урядування» повинен передбачати наявність:

- основного адміністратора АІС «е-Урядування», що відповідає за загальносистемне адміністрування системи;

- адміністраторів БД ОВВ - уповноважених співробітників ОВВ, що відповідають за функціонування системи в ОВВ (виконують створення форм запитів до БД і розсилання користувачам тощо);
- користувачів АІС «е-Урядування».

4.2.14 Вимоги методичного забезпечення

Перелік стандартів, що повинні бути використані при розробці АІС «е-Урядування»:

ГОСТ 34.201-89 – Комплекс стандартів на автоматизовані системи. Комплектність і позначення документів при створенні автоматизованих систем

ГОСТ 34.601-90 – Комплекс стандартів на автоматизовані системи. Автоматизовані системи. Стадії створення.

ГОСТ 34.602-89 – Комплекс стандартів на автоматизовані системи. Технічне завдання на створення автоматизованої системи.

ГОСТ 34.603-92 – Види випробувань автоматизованих систем.

РД 50-34.698-90 – Автоматизовані системи. Вимоги до змісту документів.

5 Склад і зміст робіт зі створення системи

Роботи зі створення АІС «е-Урядування» передбачається проводити в два етапи:

- передпроектне і проектне опрацювання;
- реалізація і впровадження АІС «е-Урядування».

Матеріали робіт оформлюються згідно з існуючими державними стандартами та відповідності до план-графіку проведення робіт:

- Узгодження технічного завдання;
- Узгодження технічних пропозицій та рішень;
- Проведення випробувань та приймання АІС «е-Урядування»;
- Уточнення технічного завдання та доопрацювання технічних рішень;
- Введення АІС «е-Урядування» в експлуатацію.

Види, склад, обсяг і методи випробувань визначаються документами «Програма проведення тестових випробувань АІС «е-Урядування» та «Методика проведення тестових випробувань АІС «е-Урядування» (далі – ПМ), проекти яких розробляються з урахуванням специфіки функціонування АСД та БД кожного окремого ОВВ – учасника пілотного проекту. Документи мають бути розроблені згідно РД 50-34.698-90.

Під час випробувань АІС «е-Урядування» перевірці підлягають:

- якість виконання СПЗ в усіх режимах функціонування АІС «е-Урядування»;
- сумісність АСД різного типу, що використовуються ОВВ-учасниками пілотного проекту, в частині обміну електронними документами відповідно до форматів даних;

- знання персоналом експлуатаційної документації та наявність у нього навичок, необхідних для виконання встановлених функцій в усіх режимах функціонування АІС «е-Урядування»;
- повноту та доступність викладення вказівок та рекомендації, які містяться в експлуатаційній документації та забезпечують однозначність їх сприйняття персоналом АІС «е-Урядування» під час виконання їм функцій в усіх режимах функціонування АІС «е-Урядування»;
- кількісні і (або) якісні характеристики виконання автоматизованих функцій СПЗ АІС «е-Урядування».

Підготовлені та погоджені тести (контрольні приклади) повинні забезпечити:

- повну перевірку функцій та процедур здійснення електронного документообігу;
- повну перевірку функцій та процедур здійснення взаємодії баз даних ОВВ;
- перевірку надійності та стійкості функціонування програмних і технічних засобів АІС «е-Урядування».

Для проведення тестування в частині обміну електронними документами та взаємодії баз даних необхідно використовувати електронні документи та дані, що не містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави.

Випробування

Випробування АІС «е-Урядування» проводяться згідно з ПМ випробувань, яка розроблюється для окремих частин або для АІС «е-Урядування» в цілому.

У ПМ випробувань наводять:

- перелік об'єктів випробувань – частин АІС «е-Урядування»;
- перелік функцій АІС «е-Урядування», які підлягають випробуванням;
- перелік ОВВ – учасників пілотного проекту, що проводять випробування;
- опис взаємозв'язків частини АІС «е-Урядування», що випробується, з іншими частинами АІС «е-Урядування» (у випадку, коли ПМ розроблена на одну або кілька частин системи);
- перелік документації, яка надається до випробувань;
- послідовність випробувань частин АІС «е-Урядування»;
- умови, порядок і методи випробувань, склад тестів і програмних засобів та обладнання, необхідних для проведення випробувань АІС «е-Урядування»;
- критерії приймання частин системи за результатами випробувань.

Результати випробувань частин АІС «е-Урядування» повинні бути задокументовані у протоколах випробувань. У випадку, якщо проведені випробування будуть визнані недостатніми, або буде виявлене порушення

вимог ТЗ або чинних нормативних документів до складу або змісту документації, частина АІС «е-Урядування» може бути повернута на доробку та повинен бути призначений новий термін випробувань

Для АІС «е-Урядування» встановлюються такі основні види випробувань:

- попередні випробування;
- дослідна експлуатація;
- приймальні випробування (комплексна перевірка).

Попередні випробування

Попередні випробування проводять після налагодження і тестування СПЗ АІС «е-Урядування» розробниками системи, а також після ознайомлення персоналу ОВВ-учасників пілотного проекту з експлуатаційною документацією.

На стадії попередніх випробувань здійснюється підготовка тимчасового технічного регламенту електронного документообігу в органах виконавчої влади, підключення ОВВ-учасників пілотного проекту до системи захищеної електронної пошти, виконання пусконаладжувальних робіт та підготовка персоналу, перевірка працездатності АІС «е-Урядування» в частині обміну електронними документами відповідно до форматів даних та прийняття рішення про приймання системи у дослідну експлуатацію. На цьому етапі здійснюється доробка автоматизованих систем діловодства та баз даних, що використовуються в ОВВ-учасників пілотного проекту та їх інтеграція зі спеціалізованим програмним забезпеченням, що використовується в системі захищеної електронної пошти, розробка відповідних наборів тестів для проведення дослідної експлуатації АІС «е-Урядування».

Дослідна експлуатація

Дослідну експлуатацію АІС «е-Урядування» проводять з метою перевірки експлуатаційних та технічних характеристик спеціалізованого програмного забезпечення АІС «е-Урядування», визначення фактичних значень кількісних і якісних характеристик СПЗ АІС «е-Урядування» та готовності персоналу до роботи в умовах функціонування АІС «е-Урядування», визначення фактичної ефективності АІС «е-Урядування», коригування (за необхідністю) документації.

У ході дослідної експлуатації здійснюється остаточне опрацювання регламенту здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади.

Під час дослідної експлуатації АІС «е-Урядування» повинен вестись робочий журнал, де документують тривалість функціонування АІС «е-Урядування», інформацію про відмови, збої, аварійні ситуації, зміни

параметрів об'єкта технічного діагностування, проведені коригування документації та програмних засобів, налагодження технічних засобів. Інформацію заносять до журналу з зазначенням дати і прізвища відповідальної особи. У журнал можуть бути занесені зауваження персоналу на незручності в експлуатації АІС «е-Урядування».

За результатами дослідної експлуатації приймають рішення про можливість (або неможливість) пред'явлення частин АІС «е-Урядування» та системи в цілому на приймальні випробування.

Роботи з дослідної експлуатації АІС «е-Урядування» повинні завершуватися оформленням відповідного акта та допуском системи до приймальних випробувань.

Приймальні випробування

Приймальні випробування (контрольне тестування) АІС «е-Урядування» проводять для остаточного визначення відповідності АІС «е-Урядування» вимогам ТЗ, оцінки якості дослідної експлуатації та рішення питання про можливість прийняття АІС «е-Урядування» до постійної експлуатації.

На приймальні випробування повинна бути надана така документація:

- технічне завдання на створення АІС «е-Урядування»;
- акт приймання АІС «е-Урядування» в дослідну експлуатацію;
- робочі журнали дослідної експлуатації АІС «е-Урядування»;
- акт завершення дослідної експлуатації та допуску АІС «е-Урядування» до приймальних випробувань.

6 Порядок контролю і приймання системи

Для реалізації та контролю зі створення АІС «е-Урядування» створюється робоча група, в складі і з повноваженнями необхідними для успішної реалізації системи. Робоча група розформовується після здачі системи в експлуатацію.

Для приймання робіт зі створення АІС «е-Урядування» створюється приймальна комісія.

Порядок виконання робіт за проектом визначається затвердженим керівником робочої групи планом-графіком робіт.

Затвердження і приймання документації здійснюється за наступною процедурою:

1. Записка пояснення до технічного проекту, керівництво користувача, керівництво адміністратора, опис інформаційного забезпечення узгоджуються і затверджуються керівником робочої групи.
2. Акти приймання робіт, включаючи установку технічного або програмного забезпечення, розробку документації і налаштування програмних засобів, навчання співробітників ОВВ підписуються уповноваженими представниками Замовника, ОВВ і Виконавця.

3. Протоколи узгодження підписуються уповноваженими представниками Замовника і Виконавця.
4. Акт приймання в промислову експлуатацію, що є актом закриття всіх робіт за проектом підписуються представниками Замовника і Виконавця.

7 Вимоги до складу і змісту робіт з підготовки об'єкту автоматизації до введення системи в експлуатацію

КП «Обласний інформаційно-аналітичний центр» забезпечують проведення підготовки персоналу ОБВ-учасників пілотного проекту до експлуатації програмно-технічних засобів АІС «е-Урядування». Одеська обласна державна адміністрація надає приміщення для розташування технічних засобів СЗЕП АІС «е-Урядування».

ОБВ-учасники пілотного проекту забезпечують проведення робіт по створенню та функціонуванню приймальних шлюзів СЗЕП АІС «е-Урядування», та підготовку власних АСД та БД для роботи з АІС «е-Урядування».

Роботи зі створення АІС «е-Урядування» повинні проводитись згідно з узгодженими технічними рішеннями та вимогами проведення монтажних-будівельних робіт.

8 Вимоги до документування

Передача під час реалізації проекту будь-яких видів матеріалів, листів, запитів, в електронній формі на офіційні адреси електронної пошти відповідних представників робочої групи мають ту ж силу, що і передача їх в паперовій або факсимільній формі.

Повний комплект підготовлених документів в електронній формі передається Виконавцем Замовнику в одному примірнику на CD-R диску, до підписання Акту приймання системи в експлуатацію.

Всі документи оформляються по відповідних правилах, вимогам ГОСТ і ЕСКД, з наступними уточненими вимогами до документів, що готуються в електронній формі:

1. Набор тексту, формул і вставка малюнків мають бути зроблені в редакторі Word for Windows 97-2003 (розширення *.doc або *.rtf);
2. Формат сторінки – А4: відступи зліва – 25 мм, справа – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу 20 мм;
3. Шрифт основного тексту – Times New Roman Cyr, розмір шрифту 12 пунктів; міжрядковий інтервал – 1. Відступ перед кожним абзацом (червоний рядок) – 12,5 мм;
4. Слово Таблиця і її порядковий номер розташовується в правому верхньому кутку. Назва таблиці розташовується по центру. Посилання на таблицю 1 в тексті – «Табл.1»;
5. Малюнки мають бути вставлені в текст і відділятися одним порожнім рядком до і після малюнка, підпис до малюнка знизу.